

Prikaz
Primljeno: 6. 5. 1991.

Dr. MAJA LAMZA-MARONIĆ, Ekonomski fakultet Osijek

PREZENTACIJA SISTEMA NAUČNIH I TEHNOLOŠKIH INFORMACIJA JUGOSLAVIJE (SNTIJ)

U želji da se upoznaju mogućnosti upotrebe Sistema znanstvenih i tehnoloških informacija Jugoslavije (SNTIJ) Gradska i Sveučilišna knjižnica Osijek u suradnji sa Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Privrednom komorom Slavonije i Baranje Osijek i Institutom informacijskih znanosti Univerze v Mariboru organizirala je prezentaciju koncepcije, rezultata i perspektive SNTIJ-a.

U okviru prezentacije demonstrirano je online pretraživanje baza podataka na informacijskom servisu SNTIJ-a. Realizacija ciljane informacije demonstrirana je online pretraživanjem baza podataka u inozemstvu uz suradnju online centra Instituta informacijskih znanosti u Zagrebu. Prezentacija je završila predstavljanjem sistema uzajamne katalogizacije.

Ostvarivanje strategije tehnološkog razvoja kako užeg, tako i šireg okruženja nezamisliva je bez izgradnje jedinstvenog i suvremenog sistema znanstvenih i tehnoloških informacija, bez kojeg se ne može ostvariti integracija znanstveno-istraživačkih aktivnosti, efikasna znanstvena suradnja, te koordiniran i racionalan transfer tehnologije iz inozemstva.

Računalniški center Univerze v Mariboru od 1988. godine je generalni izvođač izgradnje, projektiranja i koordinacije SNTIJ-a. Prema Programu razvoja sistema naučnih i tehnoloških informacija u Jugoslaviji do 2000. godine, prva faza izgradnje završava koncem ove godine i do tada bi trebala obuhvatiti:

- organiziranje specijaliziranih sistema i centara za pojedine znanstvene oblasti i izgradnju specijaliziranih baza podataka;
- posebne programe i projekte od zajedničkog značaja za SNTIJ (centralni katalozi, međubibliotečna posudba i drugo)
- izgradnju i održavanje neophodne tehničko-tehnološke osnove;
- organiziranje informacijskog servisa SNTIJ-a, koji će osigurati online korištenje domaćih i stranih baza podataka.

SNTIJ jeste sistem koji osigurava podatke i dokumente potrebne u užem smislu za znanstveni i drugi stvaralački i kreativan rad, a u širem smislu, za razvoj uopće.

Promatran kao infrastruktura, SNTIJ čine institucije, organizacije i sredstva, koje podržavaju protok, rukovanje i isporuku informacija od stvaralaca informacija do njihovih korisnika, uključujući i prikupljanje, obradu, prenošenje i prezentiranje informacija.

U institucionalnim oblicima realiziraju se funkcije sistema koje obavljaju informacijske djelatnosti, stvaraju informacijske proizvode, osiguravaju informacijske usluge i primarne izvore informacija:

- biblioteke (nacionalne, sveučilišne, visokoškolske)
- INDOK i informacijske jedinice,
- referalni centri,
- specijalizirani centri znanstvenih i tehnoloških informacija,
- arhivi i muzeji,
- jugoslavenska bibliografska agencija,
- informacijski servisi (host).

Informacijski servis (host) obavlja zadatke od zajedničkog značaja za SNTIJ:

- osigurava potrebne računarske kapacitete za efikasno online korištenje instaliranih baza podataka;
- razvija i održava programsku opremu;
- struktuirira baze podataka za online pretraživanje
- osigurava online pristup i pretraživanje baze podataka;
- osigurava vezu s inozemnim bazama podataka;
- organizira obrazovanje za korisnike usluga Informatijskog servisa (host) SNTIJ-a.

Preko informacijskog servisa (host-a) IZUM danas su dostupne slijedeće baze podataka:

DATAINDEX	— Baza o bazama podataka
YUBIB	— Jugoslavenska bibliografsko-kataloška baza podataka
ISDS	— International Serials Data System
BI	— Biomedicina Jugoslavica
EKOSIC	— Ekonomija
TEKS	— Tekstil
INES	— Informacije o opasnim materijama
EDUCA	— Odgoj, obrazovanje i pedagogija
SOCSIC	— Sociologija, političke znanosti i novinarstvo
JUPRUS	— Jugoslavenska praksa ustavnih sudova
JUS	— Jugoslavenski standardi
WASTE	— Upravljanje sa opasnim materijama
CRIM	— Kriminologija

U fazi instalacije su još baze:

METADEX	— Metal Index
IRRD	— International Road Research Documentation
ISO/IEC	— International Standards

Ekonomska baza podataka EKOSIC u svom sadržaju obuhvaća šire i uže područje.

Šire područje: ekonomija sa srodnim i graničnim područjima

Uže područje: analiza i planiranje privrede, bankarsko poslovanje, demografija, zemlje u razvoju, društveno-ekonomski sistemi, ekonometrija, ekonomika, ekonomika SFRJ, privredno i samoupravno pravo, financije, informatika, obrazovanje, operacijska istraživanja, međunarodni ekonomski odnosi, politička ekonomija računovodstvo, knjigovodstvo, statistika, transport, trgovina, tržište, turizam, osiguravanje.

Izvori: Podaci su uzeti iz jugoslavenskih i stranih knjiga, iz simpozijjskih i kongresnih gradiva, istraživačkih radova, disertacija i selektivno obrađenih članka iz jugoslavenskih i stranih časopisa i zbornika. Uključeni članci su znanstveni, stručni informativni. Sve publikacije su dostupne u Centralnoj ekonomskoj knjižnici ili putem međubibliotečne pozajmice.

Osnovne informacije o bazi podataka:

Tip baze podataka:	bibliografska
Period koji pokriva:	1979-1991
Veličine:	46 895
Frekvencija ažuriranja:	mjesečno
Godišnji porast:	5 000

Podaci o proizvođaču baze podataka:

Proizvođač: Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča
 Centralna ekonomska knjižnica
Adresa: Kardeljeva ploščad 17
 61000 Ljubljana
Telefon: (061) 345-161
Odgovorna osoba: Ivan Kanič — rukovodilac biblioteke

Informacijski servis (host) IZUM obvezuje se korisniku na najbolji mogući način omogućiti online pristup i upotrebu baza podataka offline ispisivanje i slanje rezultata, odgovarajuću dokumentaciju, osposobljavanje i ažurnu pomoć kod upotreba online baze podataka.

Kopiranje zapisa u vlastite baze podataka (Download) moguće je, ali uz prethodnu suglasnost proizvođača baze podataka.

Na listi institucija, koje su već potpisale ugovor o upotrebi usluga informacijskog servisa IZUM, nalaze se Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Gradska i Sveučilišna knjižnica Osijek i Biotehničko znanstveno-nastavni centar Osijek.

Daljni razvoj SNTIJ-a i stupanj njegovog korištenja usko su povezani s obrazovanjem kadrova za izgradnju i održavanje sistema, kao i s obrazovanjem korisnika toga sistema. Podizanjem razine postojećih dodiplomskih i postdiplomskih studija, organiziranjem interuniverzitetskog postdiplomskog studija iz informacijskih znanosti te osposobljavanjem i usavršavanjem kadrova u užem i širem smislu ublažio bi se problem kadrova neophodnih za daljni razvoj SNTIJ-a.